

ฐานข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลน้ำร้อน

ด้านหัตถกรรม-การจักสานไม้ไผ่

ชื่อ นางสาวทอฝัน นุ่มปรางค์.....
 ชื่อเรียกงานเฉพาะ พี่ทอฝัน.....
 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๒ ตำบล น้ำร้อน.....
 อำเภอ เมืองตาก จังหวัด ตาก หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๓-๐๓๕๔๔๑๔.....
 เกิดวันที่ ๒๕ เดือน เมษายน พ.ศ.๒๕๑๔ อายุ ๔๙ ปี.....
 สัญชาติ ไทย..... ภูมิลำเนา จังหวัดตาก.....
 ความสำคัญต่องานด้านวัฒนธรรม จักสานไม้ไผ่.....
 ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน งานจักสานไม้ไผ่ กระดัง กระโล้ กระแต ตะกร้า.....
 ผลงาน ทำให้งานจักสานได้เป็นที่รู้จัก เช่น นำผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่จำหน่ายที่งาน.....
 ประจำปีจังหวัด งานลอยกระทง งานตากสิน ตามห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ทั่วประเทศ.....
 รางวัลที่ได้รับ ระดับ ๓ ดาว (ไอทอป).....
 การถ่ายทอด/ผู้สืบทอด จากพ่อแม่ไปสู่ลูกหลาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นถ่ายทอดโดยบอกเล่า.....
 อื่นๆ.....
 บุคคลอ้างอิง.....
 หมายเลขโทรศัพท์.....

ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน(เพิ่มเติม)

เผยแพร่การจักสานไม้ไผ่ ให้ชุมชน ให้โรงเรียน แปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ได้หลายรูปแบบ รู้จักชนิดและวิธีการจักสาน รู้จักการเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับงานไม้ไผ่มีความเชี่ยวชาญด้านการแปรรูป เป็นอย่างดี เช่นการจักตอก การจักสานโดยการนำตอกมาขัดกันขึ้นรูป การเข้าขอบ และการมัดขอบ การย้อมสี ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่เป็นอย่างดี มีทักษะในการขาย ที่ดีสามารถสร้างยอดขายจากผลิตภัณฑ์รู้จักพูดจา โน้มน้าวลูกค้าได้

ปัญหาและอุปสรรค

1. การหาไม้ไผ่นั้นหายากเนื่องจากไม้ไผ่จะอยู่ในป่ารกทึบตามหุบเขา
2. หลังจากที่นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ แล้วจะใช้ได้ไม่นานนัก เช่น อาจเกิดเชื้อราจากการโดนน้ำมาก ๆ
3. แมลงศัตรูทำลายไม้ไผ่ เช่น มอด จะทำให้ไม้ไผ่ที่แปรรูปแล้วผุเสียหายได้ง่าย (แต่ถ้านำไม้ไผ่ที่แปรรูปไปอบควันก็จะทำให้มอดหายไป)
4. ขาดทำเลและที่ขายเนื่องจากเป็นงานฝีมือขายค่อนข้างยาก และในพื้นที่ต้องการใช้งานเท่านั้น

ขั้นตอนการจักสาน

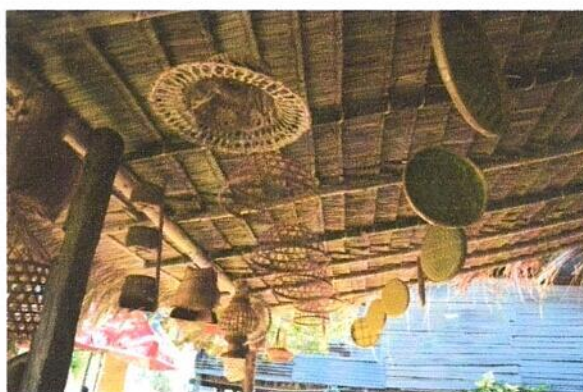
วิธีการจักตอก

1. การจักตอกปิ่น แบ่งไม้ไผ่ออกเป็นชิ้นๆตามขนาดที่ต้องการ ใช้มีดจักตอกเอาส่วนในออก (ซี่ตอก)จักในส่วนที่เหลือออกเป็นเส้นบางๆ แล้วหลาวให้เรียบร้อยตากแดดให้แห้ง
2. การจักตอกตะแคง ใช้วิธีเดียวกันกับการจักตอกปิ่นเบื้องต้น แต่การจักให้เป็นเส้นตอกจะทำการจักทางผิวเป็นเส้นเล็กกว่าตอกปิ่น ทำการหลาวให้เรียบร้อย แล้วนำออกตาก

การสาน

การสาน เป็นขั้นตอนที่ยาก และต้องใช้ความละเอียดมากที่สุด เริ่มจากการก่อฐานด้านล่างด้วยเส้นตอกสองชนิด คือ ตอกยืน (ตอก-ตั้ง) ซึ่งจะมีลักษณะคอดตรงกลางต่างจากตอกทั่ว ๆ ไป และตอกนอน (ตอกสาน) ที่มีขนาดกว้างเท่ากันเท่ากันทั้งเส้นตากปกติ เหตุที่ตอกยืนมีลักษณะพิเศษ เนื่องจากเมื่อสานเสร็จจะได้ตะกร้าที่มีฐานเล็ก และค่อย ๆ บานขึ้นบริเวณปาก

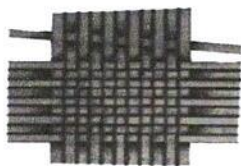

การรมควัน

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการสานเพื่อเพิ่มความแข็งแรง สวยงาม แก่เครื่องจักสานด้วยหวาย ในส่วนที่ต้องการเสริมเป็นพิเศษได้แก่ ปาก ขา หู การผูกและพันด้วยหวาย จะเสริมให้เครื่องจักสานเกิดความสวยงาม

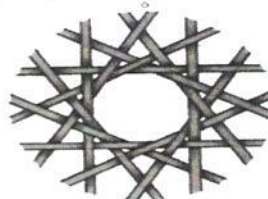
ลายเครื่องจักสาน

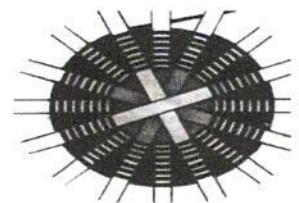
1. ลายจัก

2. ลายเฉลว

3. ลายหัวตุ้ม

4. ลายถิ่นทอย